

Estat de situació del Pacte Nacional de Salut

EQUIP IMPULSOR

Juliol 2024

Pacte Nacional
de Salut

1. INTRODUCCIÓ

El Pacte Nacional de Salut neix del compromís establert en el Pla de Govern de la XIV legislatura i ratificat en la Moció 188/XIV del Parlament de Catalunya.

D'acord amb aquesta Moció, aprovada amb un ampli consens, el Pacte Nacional de Salut s'articula a través d'una visió de sistema de salut públic, universal, equitatiu, sostenible i de qualitat, que incorpori la perspectiva de gènere, el respecte al medi ambient i l'equitat territorial, i situï la persona al centre, amb una concepció holística de la salut.

L'objectiu del Pacte és poder transformar, enfortir, adaptar i potenciar un sistema que garanteixi uns bons resultats de salut en la població i sigui sostenible avui i per a futures generacions. Això requereix d'accions transformadores a curt, mitjà i llarg termini, que superin els cicles polítics de govern i dels seus equips de direcció. Per aconseguir-ho, és imprescindible assolir compromisos i marcs d'estabilitat i consens que facin possible el desplegament aquestes accions.

El mes de març de 2023 es va encarregar a la Gerència de Transformació del Sistema del Servei Català de la Salut el procés de treball per aconseguir aquest Pacte Nacional de Salut.

Aquest procés es va dissenyar en 5 fases amb l'objectiu de finalitzar el juny de 2024 amb la signatura del Pacte (veure figura 1).

D'acord amb aquest cronograma, s'han completat ja les 3 primeres fases (0, 1 i 2) del Pacte, de forma que el procés es troba avançat i en condicions de poder ser reprès, si així es considera, iniciant la Fase 3 (Definició i acord).

A continuació es resumeixen els treballs realitzats en les fases del Pacte ja desenvolupades i les previsions de les futures etapes, segons el disseny realitzat.

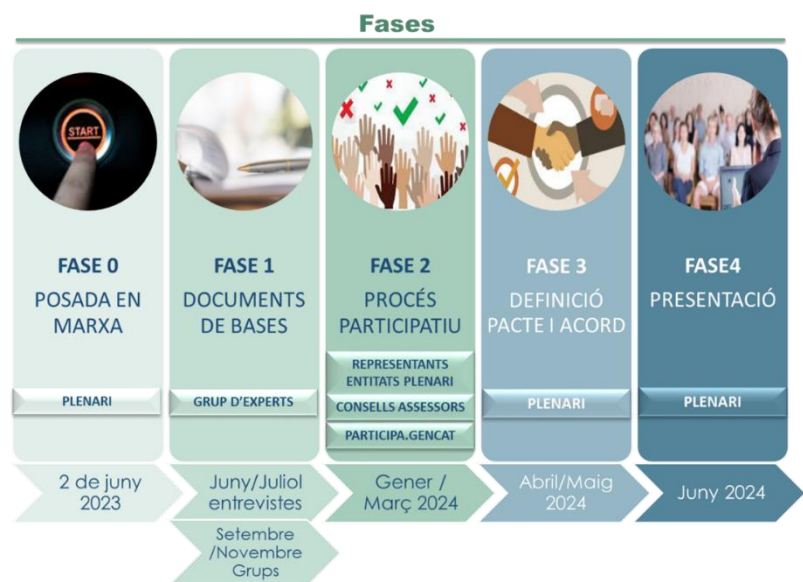

Figura 1. Cronograma del pacte

2. FASES COMPLETADES

✓ FASE 0. Posada en marxa

En una primera fase es va recollir la base documental i es va dissenyar el procés del Pacte. Aquesta fase va culminar el dia 2 de juny de 2023 amb la constitució de **l'Espai del Pacte** (veure figura 2).

Aquest espai és l'encarregat de definir i concretar els elements del Pacte. Està conformat per tots els agents cridats a construir-lo:

- Representants d'entitats ciutadanes
- Grups parlamentaris
- Organitzacions sanitàries
- Corporacions professionals
- Sindicats
- Societats del coneixement
- Entitats municipalistes
- Membres representants del Govern de la Generalitat

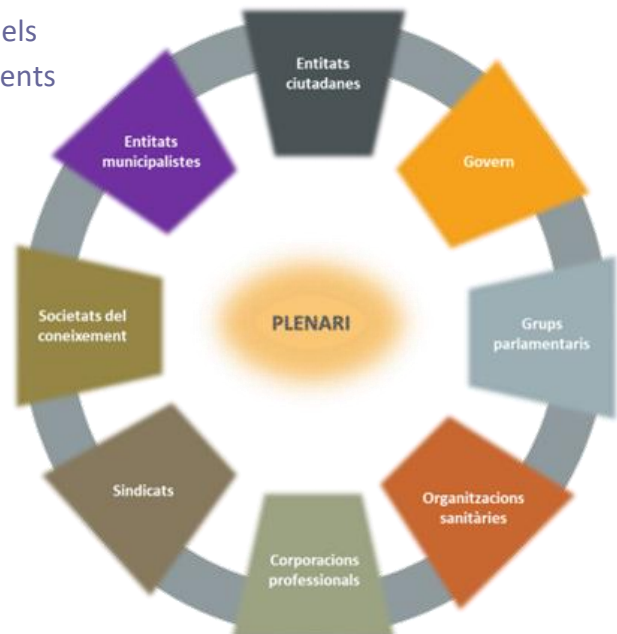

Figura 2. Espai del Pacte

El treball s'emmarca en una concepció holística de la salut, una visió salutogènica, orientada a maximitzar la salut de la ciutadania a través de la promoció i protecció de la salut individual, col·lectiva i de l'entorn, i de la prevenció de la malaltia. Es pretén també centrar el sistema en una ciutadania participativa, empoderada i responsable, així com consolidar els elements de valor de l'actual sistema de salut, quant a la seva estructura i funcionament, i identificar les palanques de canvi necessàries.

Per tal d'organitzar el contingut i ordenar el debat de cara a fases posteriors es van identificar 7 dimensions. Aquestes dimensions eren: sistema de salut, professionals, sostenibilitat, recerca i innovació, governança i transformació digital.

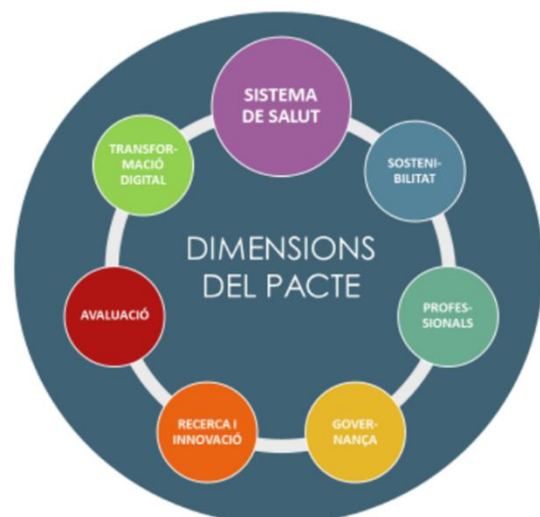

Figura 3. Dimensions del Pacte

✓ FASE 1. Document de bases del Pacte Nacional de Salut

Amb l'objectiu de proporcionar a l'Espai del Pacte una base de treball d'acord amb l'evidència disponible i el màxim consens de persones expertes, en aquesta fase es va constituir un grup de 54 professionals de reconegut prestigi en les diferents matèries i àmbits que abasten totes les dimensions proposades.

El **grup d'experts** va iniciar la comesa el 10 de juliol 2023, en un entorn de reflexió individual i amb la revisió de la documentació disponible, recollida en el **Document d'anàlisi del Pacte Nacional de Salut**. Aquest Document d'Anàlisi contextualitzava la situació del sistema de salut, d'acord amb les dimensions indicades, i assenyalava uns primers reptes a afrontar.

Durant els mesos d'octubre i novembre de 2023 es va dur a terme un treball de deliberació dels experts a través de 10 sessions de discussió presencials i 3 telemàtiques. El resultat d'aquest procés ha quedat integrat en un document de contingut tècnic: el **Document de bases del Pacte Nacional de Salut**, que ha orientat el procés participatiu de la ciutadania i les aportacions de les entitats de l'Espai del Pacte realitzat en la fase següent, i facilitarà l'inici de la deliberació de l'Espai del Pacte (Fase 3).

El Document de bases es concreta en **67 accions recomanades** per donar resposta a **13 grans reptes** agrupats en **4 grans àmbits** com a línies estratègiques de treball. Aquests 4 àmbits i 13 reptes són els següents:

Àmbit: Un sistema per a més salut

- Repte 1. Fomentar polítiques de salut i benestar més enllà del sistema sanitari i de la salut humana
- Repte 2. Potenciar la salut pública
- Repte 3. Avançar en l'atenció integrada social i sanitària
- Repte 4. Assegurar la sostenibilitat econòmica del sistema
- Repte 5. Accelerar la incorporació de la perspectiva de gènere i la visió interseccional

Àmbit: Millora de l'ecosistema sanitari

- Repte 6. Afavorir una governança robusta que incorpori la ciutadania i els professionals
- Repte 7. Fomentar una estratègia per a l'avaluació i el retiment de comptes
- Repte 8. Reordenar el sistema sanitari per millorar-hi l'accessibilitat i la qualitat de l'atenció

Àmbit: Ciutadania i professionals com a agents clau en salut

- Repte 9. Fomentar l'empoderament i la corresponsabilitat de la ciutadania
- Repte 10. Enfortir el capital humà del sistema de salut

Àmbit: Coneixement i innovació com a motors de canvi

- Repte 11. Avançar cap a un sistema intel·ligent basat en l'ús de les dades
- Repte 12. Afavorir la transferència del valor generat per la recerca i la innovació
- Repte 13. Millorar els processos assistencials i de suport a través de la transformació digital i tecnològica

✓ FASE 2. Procés participatiu i acords del Pacte

Aquesta fase s'inicia el 23 de gener i es tanca el mes de maig de 2024. Durant aquesta part del procés, s'han dut a terme dues accions diferenciades.

En primer lloc, es va obrir un espai per la participació de la ciutadania, tant de manera individual com organitzada, i a altres entitats amb interès en l'àmbit de la salut, a través del portal de participació de la Generalitat de Catalunya participa.gencat.cat. Per fomentar la participació en aquesta iniciativa, es va desplegar una campanya de difusió a les xarxes socials corporatives del Departament de Salut i al butlletí Salut i es va fer un enviament de mailing institucional de la Secretaria d'Atenció Sanitària i Participació del Departament de Salut.

L'objectiu d'aquest procés participatiu ha estat:

- Conèixer el grau d'acord i la rellevància respecte a les 67 accions recomanades pel grup d'experts, incloses en el Document de bases del Pacte Nacional de Salut.
- Recollir altres accions que siguin rellevants per al Pacte i que no s'hagin contemplat fins al moment.

Es va emprar un mecanisme proactiu d'escolta activa, de caràcter telemàtic i obert a tota la ciutadania per tal d'incorporar-hi el màxim de diversitat de visions i opinions. Es va traslladar el contingut del Document de Bases del Pacte, adaptat a un llenguatge natural per recollir el grau d'acord i de rellevància que la ciutadania donava a cada acció proposada, així com incorporar els elements que els participants consideressin importants per incloure a la construcció del pacte i que no estaven contemplats en el document dels experts. La integració d'aquest procés participatiu es recull en el document **Informe de resultats de la participació ciutadana sobre el Pacte Nacional de Salut i el seu document d'Annexos**, publicat al portal participa.gencat.cat.

Les dades principals resultat de l'anàlisi de la participació ciutadana són:

- En les quatre setmanes en què va estar actiu el qüestionari van respondre 839 persones a títol individual, i 84 entitats/col·lectius. El grau d'acompliment del qüestionari ha estat molt elevat: es situa en el 88,46% i 93,9% en entitats/col·lectius i ciutadania individual, respectivament. Aquestes dades, indiquen que les persones que han participat han revisat i valorat una gran part de les accions recomanades pels experts, tot i tractar-se d'un qüestionari força llarg.
- La participació ha estat majoritàriament femenina (71%). Pel que fa a l'edat, la franja més representada ha estat entre 35 i 65 anys (70%).
- Quant al lloc de residència, els territoris amb més pes han estat les regions sanitàries de Barcelona Ciutat (26,35%), Metropolitana Nord (21,20%), i Metropolitana Sud (13,17%). En relació a aquestes dades, es conclou que el patró de la resposta participativa segons la regió sanitària es pot equiparar a la distribució territorial de la població catalana per territori.

- Les mitjanes de valoració es situen entre les puntuacions del 2 i del 3, valors que corresponen a les opcions de resposta de: “Molt d’acord” o “Bastant d’acord” i “Molt important/rellevant” o “Bastant important/rellevant”.
- El 51% dels qüestionaris han respost a la pregunta sobre noves accions. D’entre aquestes respostes, també s’han recollit comentaris, reflexions i altres tipus de casuístiques.
- S’han rebut un total de 873 aportacions que s’han classificat en 36 nuclis d’interès. Els cinc amb més aportacions han estat:
 - Participació ciutadania individual:
 - Model sistema sanitari (18,19%)
 - Governança (8,10%)
 - Condicions Laborals (7,30%)
 - Atenció primària i Comunitària (6,37%)
 - Accessibilitat del sistema (5,44%).
 - Participació entitats/col·lectius
 - Model sistema sanitari (20,83%)
 - Governança (8,33%)
 - Atenció primària i Comunitària (7,50%)
 - Rols professionals (5,83%)
 - Malalties, necessitats específiques i condicionants de salut (5,83%)

Paral·lelament al procés amb la ciutadania, les entitats de l’Espai de Pacte van fer una anàlisi i valoració sobre el Document de Bases, que van retornar a través d’un qüestionari a on també van valorar el grau d’acord i el grau de rellevància que consideraven per a cada acció proposada. També han pogut esmenar cadascuna de les accions proposades pels experts per completar-les i/o ajustar-les als seus posicionaments i han pogut incorporar fins a 5 accions noves no contemplades inicialment. En aquest procés s’han rebut 40 qüestionaris de les 45 entitats que formen l’Espai del Pacte (dues entitats han respost en un qüestionari conjuntament).

Un cop recollides totes aquestes aportacions, es van integrar les esmenes inicials de les diferents entitats (un total de 553) i les propostes d’accions noves (un total de 137). En el document **Informe d’anàlisi de les aportacions de les entitats de l’Espai del Pacte (Tancament de la Fase 2)** es troba el resultat d’aquesta integració, que constitueix el punt de partida per la fase 3 del Pacte, fase de negociació i acord.

- En una anàlisi general, observem que les entitats han valorat les 67 accions amb un elevat grau d’acord, ja que totes es situen entre el bastant i molt d’acord de mitjana. Malgrat l’elevat grau d’acord, analitzades les esmenes, s’observen espais de desacord i discrepància entre les aportacions de les entitats.
- En relació amb el nivell de rellevància que s’atorga a cada acció, s’observa que de mitjana, s’han classificat com a bastant o molt rellevants per a ser considerades dins del Pacte. En

aquest sentit caldrà una discussió més profunda per determinar quines són finalment incloses.

- En aquelles accions on el tipus d'esmenes ho permetia, s'han elaborat textos transaccionals més inclusius i s'han deixat sense proposta alternativa aquelles que generaven més desacord i discrepància.
- En relació amb les noves accions, s'han integrat i reduït passant a una proposta de 33 noves accions per a ser debatudes. El major nombre de noves accions es concentren en els reptes 4 (assegurar la sostenibilitat del sistema), el repte 6 (afavorir una governança robusta) i en el repte 10 (enfortir el capital humà del sistema de salut).

En paral·lel a aquests dos processos de participació ciutadana i de valoració de les entitats de l'Espai del Pacte, també es va demanar una anàlisi del Document de bases a dos òrgans consultius que, per raó del seu àmbit d'expertesa, es considerava d'especial interès que poguessin fer arribar el seu posicionament: la Subcomissió d'adopció de la innovació al sistema de salut i el Consell assessor de polítiques de gènere en salut. Aquests dos òrgans van traslladar les seves consideracions, que s'han analitzat i tingut en compte a l'hora de formular les propostes de transaccions per ser debatudes en properes fases.

3. FASES PENDENTS

✗ FASE 3. Definició del Pacte i acord

En aquesta fase, prevista inicialment per als mesos d'abril i maig de 2024, i posposada amb motiu del procés d'Eleccions al Parlament de Catalunya, s'havia plantejat la realització d'una sèrie de sessions presencials de discussió i debat per tal d'establir els elements d'acord entre els membres de l'Espai del Pacte.

A partir de les aportacions rebudes de les entitats de l'Espai del Pacte ja s'han identificat els principals elements de consens que caldria ratificar en aquestes sessions. Així mateix, s'han assenyalat aquells aspectes sobre els qual existeixen posicions més diferenciades i que requeriran d'una discussió més profunda per tal d'assolir el màxim consens possible.

De cara a aquesta fase, les entitats de l'Espai del Pacte podran disposar dels documents dels òrgans assessors consultats i dels resultats de la participació ciutadana, per tal que, si així ho consideren, les puguin tenir en compte a l'hora d'orientar el seu posicionament.

✗ FASE 4. Signatura i presentació del Pacte

Amb el resultat d'aquest procés de negociació dut a terme en la Fase 3, es redactaran els compromisos definitius que se sotmetran a l'Espai del Pacte, per la seva validació i signatura.

També caldrà establir un calendari per al desenvolupament dels acords, així com els mecanismes necessaris per poder dur a terme un seguiment del grau de compliment d'aquests acords.